herpy

AGAMER

Pogona minor

Pogona minor är en medelstor, förhållandevis smal och dagaktiv skäggagam på 30-40 cm från sydvästra och centrala Australien, med bara ett svagt skägg av små taggar. Den lever i dyner, snår och torra skogar, äter mest insekter och lägger flera små äggkullar per år.

Familj: Agamidae Engelska: Western Bearded Dragon Tidigare namn: *Amphibolurus minor; Pogona loriae* Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**30-40 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Halvöken och savann**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-37 °C**
Värmeplats	**40-45 °C**
Temperatur, natt	**13-24 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter och växter**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**5-19 ägg**
Kullar per år	**2-4**
Inkubation	**58-64 dagar** vid 29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Pogona minor är en medelstor, tillplattad och förhållandevis smal skäggagam. Vuxna djur mäter 10-15 cm från nos till kloak och 30-40 cm totalt, och omkring två tredjedelar av längden är svans. Den är mycket mindre än *Pogona vitticeps* och *Pogona barbata*.

Skägget är kraftigt reducerat: strupen har bara små taggar, och skägget syns nästan inte när djuret hotar med öppen mun. Flera små taggar sitter på huvudet, och en regelbunden rad av taggiga fjäll löper längs flanken. Grundfärgen är gråbrun med flera ljusare, stora fläckar och ofta en rutliknande teckning. Strupen är mörkgrå till svart, undersidan vitgrå, och över axeln har alla unga och många vuxna en mörk fläck. Munnens insida och tungan är gula. Svansen är svagt bandad. Utseendet varierar från trakt till trakt: vissa bestånd har lång nos och svans, andra är mer kompakta med brett huvud och kraftiga taggar.

Taxonomin är inte utredd. *Pogona mitchelli* från nordvästra Australien och *Pogona minima* från Houtman Abrolhos-öarna räknas här och av många som egna arter, men förs också som underarter av *P. minor*. Där *P. minor* och *P. mitchelli* möts korsar de sig. Vägledningen handlar om *P. minor* i snäv mening.

P. minor kallas ibland dvärgskäggagam, men namnet används också om *Pogona henrylawsoni*, och de två arterna är olika. Artnamnet *minor* är latin för mindre.

Utbredning och livsmiljö

Pogona minor är utbredd över större delen av sydvästra och centrala Australien: från södra Pilbara, Little Sandy Desert och Gibson Desert i Western Australia till sydkusten och in i de västra öknarna i South Australia och Northern Territory. Arten finns också på öarna Barrow, Salutation och Dirk Hartog. Utbredningen täcker nästan en tredjedel av Australiens fastland.

Pogona mitchelli ersätter arten i norra Western Australia och nordvästra Northern Territory, och *Pogona minima* lever bara på Wallabiöarna i Houtman Abrolhos.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Pogona minor lever i varma, öppna landskap: dyner och kustslätter, stäpp, savannliknande buskmark, hed, snår och torra skogar. Vid kusten föredrar den dynlandskap, och på Barrowön lever den i vegetationen, särskilt i tuvor av *Triodia*-gräs. Djuret solar sig ofta på stolpar i staket, sitter i grenar och tuvor och springer undan när det är fara.

Födan består mest av smådjur: syrsor och gräshoppor utgör knappt 30 %, skalbaggar 17 %, termiter 12 %, insektslarver 8 % och växter cirka 19 %. Arten är alltså huvudsakligen insektsätare.

Fortplantningstiden följer breddgraden. I den norra delen av utbredningen läggs äggen från juli till september, söder om 30:e breddgraden från oktober till december. Honorna gräver en upp till 25 cm djup håla, lägger äggen och sluter den helt igen.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Skötsel

TERRARIET

Skötseln av *P. minor* är bara sparsamt beskriven. Siffrorna för terrarium, temperatur, fukt, ljus, foder och livslängd är lånade från *Pogona vitticeps* och den mindre *Pogona henrylawsoni*.

Ett enskilt vuxet djur behöver ett terrarium på minst 120 × 60 × 60 cm, och mer plats används. Terrariet ska vara väl ventilerat med ett lock eller nät.

Arten lever mest på marken och gräver, så golvyta är viktigare än höjd. Inred med en platt solplats av sten eller trä under lamporna, minst två gömslen (ett i den varma och ett i den svala änden), låga grenar och stabila staplar av platta stenar, så att djuret har något att klättra upp på.

Bottensubstratet bör gå att gräva i. Ett minst 10 cm tjockt lager av finkornig sand blandad med ren matjord (till exempel 60 % sand och 40 % matjord) liknar jorden i naturen. Fast botten som oglaserade kakelplattor, skifferplattor eller hushållspapper är ett alternativ för unga och sjuka djur. Kalksand, vitaminsand, krossade nötskal och bark eller träspån är olämpliga, eftersom de kan ge förstoppning om de sväljs. Ta bort avföring dagligen och byt löst substrat helt var 3:e-6:e månad.

Håll djuren var för sig. Två hanar får aldrig dela terrarium. Vuxna och unga djur ska alltid hållas åtskilda.

Läs mer: Värme och temperatur

TEMPERATUR

Värm med minst två halogenspotlights över solplatsen. Ytan där ska vara 40-45 °C mätt med en infraröd termometer, och den varma fläcken ska vara minst lika stor som hela djuret. Luften i terrariet ska ligga på 24-37 °C, varmast vid solplatsens ände och svalast i den motsatta. Ytan i den svala änden ska vara 25-29 °C.

Använd en infraröd termometer för ytorna och en digital termometer med givare för luften, och mät först när lamporna har varit tända i omkring tre timmar. Halogenlampor ger kortvågig infraröd värme som solen. Är solplatsen för kall flyttas den närmare lampan.

På natten får temperaturen sjunka till 13-24 °C. Ett nattfall får djuret att sola sig tidigare på morgonen. Anslut lamporna till en termostat med givaren i den svala änden, så att de släcks om den svala sidan blir varmare än 37 °C.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 30-50 %, mätt i den svala änden, och terrariet ska kunna torka upp, för arten lever i torra trakter. Stillastående, blöt luft och blött substrat ger sjukdom. Är fuktigheten konstant för hög hjälper en liten fläkt över nätet i den svala änden. För låg fukt ger uttorkning och problem med ömsningen.

Erbjud alltid färskt vatten i en låg skål. Djuret får en del av sitt vatten genom födan, så sköljda grönsaker som har legat i vatten hjälper. En lätt dusch över inredningen ger droppar som djuret kan slicka i sig. Ett lätt fuktigt gömställe i den svala änden hjälper vid ömsning.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Pogona minor är beroende av kraftigt, vitt ljus, som främjar aptit och aktivitet. Solplatsen ska vara det ljusaste stället, och 75-100 % av terrariets längd bör vara belyst.

UVB är nödvändigt, och arten tillhör, liksom släktets övriga arter, Ferguson-zon 3. Använd ett T5 HO-rör på 10-14 % UVB i en reflekterande armatur över den varma sidan, parallellt med värmelamporna. Målet är ett UV-index på 4,0-4,5 vid solplatsen, sjunkande till 0 i den svala änden. Avståndet mellan rör och solplats beror på rör, armatur och nät, så mät helst med en UV-mätare. Glas och plast mellan rör och djur blockerar UVB. Bra T5 HO-rör byts efter cirka 12 månader, även om de fortfarande lyser.

LED-lampor med UVB anses ännu inte säkra för reptiler. Ljuset är tänt 12-14 timmar per dag på sommaren och omkring 10 timmar på vintern, styrt av en timer.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Pogona minor är mest insektsätare. I naturen utgör insekter och andra smådjur omkring 80 % av födan och växtdelar omkring en femtedel.

- Nykläckta (under 3 månader): insekter 2-3 gånger dagligen och grönsaker dagligen.
- Unga (3-12 månader): insekter och grönsaker dagligen.
- Vuxna: insekter 3-5 gånger i veckan och grönsaker dagligen, men bara en liten portion.

Bra foderdjur är dubiakackerlackor, syrsor, gräshoppor, larver av svart soldatfluga och silkesmaskar; mjölmask ges sparsamt. Insekterna får inte vara större än avståndet mellan djurets ögon och ska ha fått bra föda i minst 24 timmar innan de ges vidare. Vilda insekter kan vara besprutade eller giftiga och bör undvikas.

Grönsaker är till exempel rucola, pak choi, grönkål, senapsblad, maskros, vattenkrasse och kaktusblad, skurna i små strimlor. Avokado är giftig. Frukt är en sällsynt godsak.

Pudra insekterna med kalk. Strö multivitamin på sallaten en gång i veckan.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Pogona minor är dagaktiv och solar sig mycket. Djuret använder kroppsspråk som andra skäggagamer: hanarna nickar med huvudet mot rivaler, och vinkning med ett framben är ett tecken på underkastelse. Skäggvisningen är svag, eftersom skägget är kraftigt reducerat.

Låt ett nytt djur vänja sig vid terrariet i omkring två veckor innan det tas upp. Ge mat med pincett och låt handen vila i terrariet tills djuret är lugnt. Lyft det med stöd under kropp och ben, och rör dig långsamt. Djur som gömmer sig eller är mörka och tillbakadragna är ofta för kalla eller stressade.

Håll djuren enstaka. Hanarna är territoriella, och djur som delar terrarium bråkar om rangen och solplatsen.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honorna blir könsmogna vid en längd från nos till kloak på cirka 9 cm. Åldern är inte dokumenterad. Hanarna har bredare huvud och tydligare lårporer än honorna. Djur till avel ska vara fullvuxna och i god kondition, och honan ska ha fått rikligt med kalk.

PARNING

Dräktiga honor ses i naturen från mitten av juli till slutet av december, tidigast i norr. Hanarna nickar med huvudet mot rivaler och honor, och honorna vinkar med ett framben. En sval viloperiod på vintern används för att få skäggagamer i parningsstämning och ges bara till friska, välnärda djur; längd och temperatur är inte kända för arten. Sätt in honan till hanen under en kort period och skilj dem åt efteråt.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

En hona lägger 5-19 ägg per äggkull, i genomsnitt 8, och lägger minst två och upp till fyra äggkullar per säsong. Äggkullens storlek följer inte honans storlek. Äggkullen väger en femtedel till en tredjedel av honans vikt, så hon ska ha rikligt med kalk och foder. Äggen är 20-25 mm långa, 12-14 mm breda och väger cirka 2 g.

Ge honan en äggläggningslåda med ett minst 25 cm tjockt lager fuktig, grävbar sand och matjord. En hona som inte hittar en lämplig plats kan lägga äggen utspridda i terrariet, där de torkar ut, eller hålla tillbaka dem; det senare är ett nödläge som kräver veterinär.

INKUBATION

Äggen kläcks efter 58-64 dagar vid 29 °C och efter 100-109 dagar vid 25 °C. Kläckningstiden varierar, och vid 28 °C kan äggen kläckas redan efter omkring 51 dagar. Lägg dem i en kuvös i fuktig vermikulit (något mer vatten än vermikulit efter vikt), och vänd dem inte. Vid både 25 och 29 °C kläcks både hanar och honor. Ungar från 29 °C får omkring 17 % längre svans än ungar från 25 °C.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna väger cirka 2 g och är 9-10 cm långa (cirka 4 cm från nos till kloak). Håll dem på fast botten, till exempel hushållspapper, tills de äter pålitligt, och ge insekter dagligen. De ska ha samma ljus och värme som vuxna djur: solplats, UVB och kalk på allt foder. Sortera dem efter storlek, så att de inte biter varandra i tår och svansar.

Hälsa och vanliga misstag

Skötselfel är den vanligaste orsaken till sjukdom. Sjuka reptiler döljer länge att de är sjuka, så väg djuret varje vecka och för anteckningar om vikt, aptit, avföring och ömsning. Listan gäller skäggagamer i allmänhet.

- Metabol skelettsjukdom vid för lite UVB, för lite kalk eller för låg temperatur.
- Fetma och urinsyragikt vid för mycket foder och för lite vatten.
- Tandsjukdom och munröta.
- Förstoppning vid för låg temperatur, uttorkning eller parasiter.
- Inälvsparasiter och kvalster; låt undersöka ett träckprov när djuret är nytt.
- Ägg som inte läggs, hos honor.

Aptitlöshet, slöhet, svullna leder, andning med öppen mun utan att djuret är varmt och ett djur som slutar äta är skäl att gå till en veterinär med reptilerfarenhet. Reptiler bär ofta på salmonella, så tvätta händerna efter beröring av djur, terrarium och utrustning, och håll djuret och dess saker borta från köket.

Läs mer: Karantän och hygien Läs mer: Vanliga sjukdomar och tecken på sjukdom

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.